

نگاه

انتظامی وجود راستینی داشت

✚ **خسرو سبایی**

● خوشبختانه استاد عزت‌الله انتظامی، وجود راستین خود را پیدا کرد. ایشان هم بازیگر و هنرمند بودند و توانستند آن استعدادی را که داشتند به منصف ظهور برسانند. ایشان در دوران حیات این استعداد خود را به اوج رساندند. عمر طبیعی هم داشتند و در اوج هم این جهان را ترک کردند. تنها تأسف من این است که در پروژه‌ای که دوست داشتم ساخته شود بالاخره به نتیجه نرسید و استاد هم که نقش اصلی را که دوست داشتم نتوانستند بازی کنند. متأسفانه این حسرت همکاری مشترک تا ابد وجود دارد و فیلم‌نامه «قطار زمستانی» به مرحله ساخت نرسید و از این بابت بسیار متأسف هستم! روح این هنرمند شاد و یادش گرامی!

همیشه عاشق هنر بازیگری اش بودم

✚ **کتایون ریاحی**

● استاد انتظامی از هنرمندان موردعلاقه من بودند. منتها متأسفانه هیچ‌وقت این فرصت پیش نیامد که با ایشان همکاری مشترک داشته باشم و حتی این شانس را نداشته‌ام که از نزدیک با ایشان آشنا باشم. فقط در چندین مراسم در حد احوال‌پرسی خدمت ایشان رسیدم و ابراز ارادت کردم. باین‌حال همیشه عاشق هنر بازیگری استاد هستم؛ مثلاً در فیلم «روسی‌آبی» بی‌نظیر بودند یا بازی ایشان در «هزارستان» فوق‌العاده بود. ایشان در هر فیلمی که بازی می‌کرد نقطه قوت بود و واقعا متأسف هستم که سینمای ایران «عزت» خود را از دست داد! روحشان شاد!

همه می آیند و می بینند و می روند

✚ **دکتر محمدرضا خلکی**

● به قول زنده‌یاد داوود رشیدی که گفته بود: آمدم، دیدم و رفتم، همه می‌آیند و می‌بینند و می‌روند. این آمدن و رفتن حقیقت چرخه زندگی است و آن را گریزی نیست؛ اما در این‌میان، انسان‌هایی می‌آیند و می‌روند که بودنشان در زندگی دیگران تأثیر می‌گذارد، کسانی مثل پیامبران، فیلسوفان، دانشمندان، نویسندگان، شاعران و هنرمندان که به برکت وجود و تلاش‌هایشان، پهنه این گیتی نامهور، هموار شده و عرصه‌های فراوان اندیشه‌های ناهمگون انسانی، مدام دگرگون و همراه و همساز شده و تا همیشه، آثار و خاطرات و نام‌نیکشان جاوید و ماندگار می‌شود. عزت‌الله انتظامی یکی از نام‌های پرغور در عرصه بازیگری در تئاتر و سینمای ایران بود که به سبب بازی‌های درخشان و بهاداماندنی‌اش، نامی ماندگار یافت. نام او بی‌تردید در دفتر تاریخ هنر نمایش ایران تا همیشه ثبت خواهد بود و با هربار به‌نمایش‌درآمدن فیلم‌هایش زندگی دوباره خواهد یافت. این فقدان ناگوار را به خانواده محترم انتظامی، جامعه هنری و هنرمندان سینما و تئاتر ایران و به همه دوستان و دوستدارانش تسلیت می‌گویم. روحش شاد.

جای خالی انتظامی هرگز پر نخواهد شد

✚ **اصغر فرهادی**

● اصغر فرهادی با تسلیت درگذشت عزت‌الله انتظامی تأکید کرد که بازی‌های بهاداماندنی‌اش، اخلاق پدانه و منش احترام‌برانگیزش همواره در یادها باقی می‌ماند و جایش پر نخواهد شد. اصغر فرهادی با انتشار متنی در کانال تلگرامی‌اش، درگذشت عزت‌الله انتظامی را تسلیت گفت و نوشت: «نام باشکوه عزت‌الله انتظامی با بازی‌های بهاداماندنی و بالاتر از آن اخلاق پدانه و منش احترام‌برانگیزش همیشه در یادها باقی می‌ماند هرچند جای خالی او هرگز پر نخواهد شد».

هنر

عکس: مهدی حسینی

نقش ابدی آقای بازیگر

یونجه خوردن من هم حکایتی داشت. اوایل که تمرین بود یونجه‌ها را می‌شستند و من می‌خوردم. ولی به مرور که تکرار شد و قیح کار از بین رفت، دیگر همین‌طوری می‌خوردم و همین باعث شد مدت‌ها وضع معده‌ام خراب باشد. یا به خاطر صحنه‌ای سرم را به دیوار می‌کوبیدم تا مدت‌ها سردرد داشتم. اما پس از تحمل چنین سختی‌هایی وقتی آدم حاصل کار را می‌بیند، همه فاجحه‌ای‌ها را فراموش می‌کند». اما در میان کارنامه برپار«آقای بازیگر» دایره مینا، دیگر تجربه او با درویش مهرجویی، را نیز می‌توان از نقاط عطف بازیگری او دانست. مهرجویی بعد از تجربه ساخت «کاو» برای دومین بار بر اساس داستانی از ساعدی و با همکاری و مشارکت او فیلمی را مقابل دوربین برد؛ فیلمی که به دلیل فیلم‌نامه و پرداخت جسورانه‌اش مدت‌ها توقیف بود و بعد از سال‌ها

شخصیت ملی و جهانی داشت

نمی‌خواست کسی متوجه این کمک‌های خیرخواهانه‌اش بشود و در زمان عید نوروز در حد توان کمک‌های مالی به عزیزانی می‌کرد که دیگر از کار افتاده‌اند و دچار مشکلات مالی هستند و طوری هم رفتار می‌کرد که آنها متوجه این کمک نشوند و خیلی راحت این کمک را بپذیرند. همچنین با حمایت بهزستی در ولنجک مکانی را برای ۱۰ نفر که سالمند هستند و توان مالی نیز ندارند، در اختیار گرفتیم که آن عزیزان بدون پرداخت هزینه‌ای مورد حمایت و پرستاری واقع شوند. همچنین کمک‌های دیگری که همواره دریغ نمی‌کرد که اهل هنر بتوانند از آنها برای بهبود اوضاعشان برخوردار شوند. به‌ویژه آنهایی که سنی ازشان گذشته بود و نیازمند حمایت و توجه معنوی و مادی بودند.

خاطراتی که قابل تکرار نیست

هم بزرگ بودند، بلکه حامی هنرمندان و هنر هم بودند. مانند تأثیر بسزایشان در شکل‌گیری «موزه سینما» که جمیع‌آوری اسناد و مدارک سینمای ایران از روز نخست تا امروز بود که همکاران هم با کناررفتن ایشان از هیئت‌مدیره موزه سینما، هنوز به نقش سازنده ایشان اذعان دارند. ایشان جدا از هنرشان، انسان فوق‌العاده‌ای بودند. آقای رشیدی همواره به‌عنوان برادر بزرگ‌تر به ایشان احترام می‌گذاشت. من همیشه خاطرات خوبی از ایشان دارم و می‌دانم که ایشان هم به من نگاه مثبت داشتند. هیچ‌وقت کمک‌های بی‌دریغ ایشان را در یکی، دو مورد که مشکلات برای ما پیش آمد فراموش نخواهم کرد. روحشان شاد. از همین‌جا به همسر، فرزندان و جامعه هنری ایران درگذشت استاد انتظامی را تسلیت می‌گویم.

✚ **احترام برومند**

واقعا در این لحظه بسیار غمگین نمی‌دانم چگونه احساساتم را بیان کنم. درگذشت استاد عزت‌الله انتظامی فقط معنای سپردن جسم ایشان به خاک نیست که بالاخره همه ما این مسیر را طی می‌کنیم و خواهیم مرد. اما فقدان استاد انتظامی، درواقع ازدست‌دادن بخش مهمی از تاریخ فرهنگ و هنر ماست که با آن کلی خاطرات داشتیم که دیگر قابل تکرار نیست. آقای انتظامی همان‌طور که همه می‌دانیم از تئاتر کارشان را آغاز کردند و بعد وارد سینما شدند. اما در هرجا که بودند درست عمل کردند. ایشان در هنرشان

✚ **سیدعباس صالحی**

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی درگذشت عزت‌الله انتظامی را تسلیت گفت و با تأکید بر ادب، وقار و احترام این هنرمند، فقدان او را ضایعه‌ای برای هنر معاصر ایران برشمرد.

یادداشت

خالق «کیف انگلیسی» در گذشت

● گروه هنر: سیدضیاءالدین دری، نویسنده، تهیه‌کننده و کارگردان سینما و تلویزیون ایران، ظهر جمعه، ۲۶ مرداد، درگذشت. او در تیرماه ۱۳۳۲ در تهران متولد شد و از دهه ۶۰ به‌عنوان مشاور کارگردان کار خود را در سینما آغاز کرد. فیلم سینمایی «سینما سینماست» و سریال‌های تلویزیونی «کیف انگلیسی» و «کلاه‌پهلوی» از مشهورترین آثار این کارگردان بودند. او چندی پیش به دلیل عارضه کبدی در بیمارستان بستری بود که برای پیوند کبد به شیراز منتقل شد و سه هفته قبل عمل پیوند کبد را پشت‌سر گذاشته بود. پس از درگذشت این کارگردان، «سامان نیک‌اقبال»، رئیس بخش پیوند بیمارستان ابوعلی سینا، با اعلام اینکه مرحوم «سیدضیاءالدین دری» در ۲۷ تیرماه به‌علت نارسایی مزمن کبدی و نارسایی کلیه از بخش اورژانس بیمارستان تهران به شیراز منتقل شد، به ایسا گفت: «صبح جمعه، ۲۶ مرداد، آقای دری پس از تحمل بیماری به‌علت شدت ضعف عضلانی در شیراز فوت کرد».

این پزشک معالج افزود: «دری در تاریخ ۲۷ تیرماه در شرایط اورژانسی به این بیمارستان منتقل و در دوم مرداد عمل پیوند برای وی انجام شد که در نهایت به‌علت شدت ضعف عضلانی و به‌دنبال آن نارسایی کلیوی نتوانست درد را تحمل کند.

دریچه

انتظامی دیگر بر نمی‌گردد به ایران ما

✚ **بهزاد فراهانی**

● میان هر ملتی به‌هرحال در هر سده‌ای آدم‌هایی خاص به وجود می‌آیند که برای کشور و هنر آن مملکت از جایگاه والایی برخوردارند، چنانچه هنرمندانی مانند غلامحسین نوشین، پرویز فنی‌زاده، حسن فتحی، حمید سمندریان و عزت‌الله انتظامی از این آدم‌های خاص هنر و بازیگری در کشورمان هستند که دیگر مثل این شخصیت‌ها به وجود نخواهد آمد، چون اینها بی‌تا هستند.

عزت‌الله انتظامی و بازیگرانی مانند او دارای خلافت هنری ویژه‌ای هستند و طوری بازی می‌کنند که به دنیایی فراتر از دنیای کوچک بازیگری پا می‌گذارند و همین نکته‌ای است که آنها را ملی می‌کند. انتظامی یکی از این شخصیت‌هاست که از کودکی در میان مردم بزرگ شده و آنچه را از خود بروز می‌دهد، ریشه در همین مردم دارد. او درواقع یک ایرانی است که دارای تمام آن ویژگی‌هایی است که در مردم ایران وجود دارد و همین خود باعث پیوندش با مردم می‌شود و به همین سادگی مردم دوستش دارند، چون خودشان را در بازی‌های این هنرمند می‌بینند.

ما در این مملکت هنرمندانی داریم که خیلی از انتظامی شهرتر و معروف‌تر بوده‌اند، اما انتظامی به دلیل مهربانی‌اش نسبت به مردم کاری کرده بود که مردم نیز او را دوست داشته باشند. او به دلیل آنکه به سنت‌ها و آیین‌های مردمی شناخت داشت و آنها را همواره پاس می‌داشت، باعث می‌شد که در میان آنها از جایگاه معتبری برخوردار باشد. او جزء نخستین پیش‌پنده‌خوان‌های ایران بود که تمام موسیقی سنتی ایران را می‌شناخت و ضرب‌زدن‌هایش بی‌بدیل بود و حرکاتش در پیش‌پرده‌خوانی‌ها به دلیل آشنایی‌اش با آن حرکات در روحوضی بی‌نظیر بود. او یک همه‌فن‌حریف در عالم بازیگری بود و نقالی را به درستی می‌دانست و کار مرشدخوانی می‌کرد و سرسنگی تخت‌حوضی را بلد بود و خوب می‌دانست ارزش‌های فرهنگ و آیین ایرانی چیست.

انتظامی مردی اجتماعی و مرمدمدار بود و لیاقت شخصیتش را هم داشت، چون خیلی‌های دیگر پیش‌کسوت هستند، اما لایق چنین عنوانی نیستند، اما انتظامی مرد بزرگی بود و ما نیز در خانه تئاتر ۱۸ سال با او مراده داشتیم و در این سال‌ها خیلی چیزها را از او یاد گرفتیم و الان احساس می‌کنم بسیار حیف شد که از کشور و میان ما رفته است.

ما یک بزرگ را از دست داده‌ایم و به هنرمندان و خانواده محترمش این ضایعه را تسلیت می‌گویم، به‌ویژه به مجید انتظامی بزرگوار....

من با آقای انتظامی از سال‌های دور آشنایی داشتم. اول اینکه این افتخار را داشتم که در دهه ۴۰ در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران در رشته تئاتر هم‌کلاس باشیم. دوم اینکه ما بعدها در گروه مردم در اداره تئاتر با هم همکاری کردیم که سرپرستی‌اش بر عهده علی نصیریان و عزت‌الله انتظامی بود. ما با این گروه کارهایی در تالار سنکلیج و دیگر شهرهای ایران اجرا کردیم. از خصوصیات اخلاقی و رفتاری او و دیگر افرادی که در گروه تئاتر مردم بودند، این است که نظم و دیسیپلینشان بسیار مثال‌زدنی است و هیچ‌کس به خاطر ندارد که اینجا ۱۰ دقیقه سر تمرین دیر آمده باشند و همیشه نیم‌ساعت هم زودتر سر تمرین می‌رسیدند که همه بداندن تئاتر و کار گروهی چقدر اهمیت دارد. اینها زود می‌آمدند که به شخصیت و وقت دیگران احترام بگذارند. وقتی کسی در تئاتری مقابل و در کنار شخصیت انتظامی باید بازی می‌کرد، اگر توش و توان کافی نداشت، طوری برخورد می‌کرد که احساس ضعف نکند و این‌گونه می‌گفت برای بهترشدن این صحنه تمرین بیشتر می‌گذاریم و همه کمک‌های لازم را می‌کرد که آن بازیگر بی‌آنکه متوجه شود و حالت بخورنده‌ای بیابد رفتارش، خودش را تا سطح قابل‌قبولی بالا می‌آورد. این زمان‌های زیاد بود که گروه و کار را به سطح باکیفیت‌تری می‌رساند و نتیجه هم برای تماشاگران عالی بود. او همواره این قضیه را علاوه بر تئاتر در کارهای تصویری نیز در پیش می‌گرفت و همواره مددیار دیگران بود.

آقای انتظامی شخصیت شوخ‌طبعی داشت، با آنکه زمان تمرین و اجرا فوق‌العاده جدی بود و بسیار با وسواس کار می‌کرد، اما در زمان‌های استراحت می‌کوشید بتواند به نوعی وضعیت‌خوشایند و دلپذیری بسازد تا اینکه فضا به سمت هروگنه خصلت‌های بدگویی برود و این‌گونه همیشه صمیمیت‌ها را بین هنرمندان ایجاد می‌کرد.

یکی از اسطوره‌های تئاتر آن دوران

دست‌نیافتنی نزدیک شدم و ارتباطی دوستانه بینمان برقرار شد، چراکه ایشان شخصیت شوخ و طعانی داشت و از درون جوان بود و حتی در کهن‌سالی شوخ‌طبعی و نشاط جوانانه‌اش را از دست نداد. و امروز، در آستانه برگزاری هفدهمین جشنواره نمایش عروسکی که دبیرش هستم، تجربه تلخ دوره شانزدهم و درگذشت داوود رشیدی عزیزم در میانه برگزاری جشنواره برایم تکرار شد. حالا می‌خواهم همان‌گونه که از روح بلند داوود رشیدی عزیزم برای ادامه برگزاری جشنواره گذشته اجازه گرفت، از روان پاک استاد عزت‌الله انتظامی نیز کسب اجازه کنم تا جشنواره روند عادی‌اش را در خدمت به تئاتر و مردم طی کند.خانواده نمایشگران عروسکی درگذشت استاد انتظامی را به همه مردم ایران تسلیت می‌گوید.

✚ **مرضیه برومند**

سال ۱۳۴۸ که در رشته هنرهای نمایشی دانشکده هنرهای زیبا قبول شدم، تصورش را هم نمی‌کردم که با یکی از اسطوره‌های تئاتر آن دوران هم‌دانشکده شوم و او را از نزدیک ببینم. آن زمان من ۱۸ساله بودم و آقای انتظامی چهل و شش، هفت ساله. گاه‌گداری ایشان را در بوفه یا حیاط دانشکده می‌دیدم، ولی جرئت نمی‌کردم نزدیکشان شوم، زیرا ایشان از نظر من آن وقت‌ها یک آدم جافته‌ده و جدی بود و امکان نداشت به من امکان هم‌کلام‌شدن بدهد. اما خیلی زودتر از آنچه فکر می‌کردم، به این اسطوره

پیام وزیر فرهنگ در پی درگذشت عزت‌الله انتظامی

در پیام سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، در پی درگذشت عزت‌الله انتظامی آمده است:

«انالله و انا الیه راجعون

خبر درگذشت هنرمند پیشکسوت، آقای بازیگر مرحوم عزت‌الله انتظامی موجب تأثر و تأسف عمیق شد. این هنرمند فرهیخته و مردمی، قریب به هفت دهه از عمر پرنرم خویش را وقف ایفای نقش‌های گوناگون و متنوع در عرصه تئاتر و سینمای ایران نمود و با خلق خاطراتی بهیادماندنی در ذهن همه ایرانیان هنردوست، چهره ماندگار هنر این سامان شد.